

کتاب‌هایی که «کرونا» دارند

یکی از اسلوونی به ایران رسیده و دیگری یا حاصل قرنطینه خانگی یک نویسنده ایرانی است و یا تجربه یک متخصص عفونی در روزهای کرونایی؛ در کمتر از شش ماه تعداد قابل توجهی کتاب که عنوان «کرونا» را به همراه دارند، به بازار رسیده‌اند.

یکی از اسلوونی به ایران رسیده و دیگری یا حاصل قرنطینه خانگی یک نویسنده ایرانی است و یا تجربه یک متخصص عفونی در روزهای کرونایی؛ در کمتر از شش ماه تعداد قابل توجهی کتاب که عنوان «کرونا» را به همراه دارند، به بازار رسیده‌اند.

به گزارش ایسنا، حدود شش ماه از هم نشینی با مهمانی ناخوانده که شمایی دیگر به زندگی مان داده است می‌گذرد. ویروس کرونا که در روزهای آغازین ورودش آن چنان مشغله‌ای در جامعه ایجاد کرده بود که برخی از نویسندگان و شاعران کمتر سراغ نوشتن می‌رفتند حالا جای خود را در نوشته‌ها پیدا کرده است. «کرونا» که در ماه‌های اخیر موضوع بحث‌های مردم از تاکسی و اتوبوس گرفته تا داروخانه و کتاب فروشی شده، فرصتی را برای اهل قلم فراهم کرده است تا بیش از پیش در خانه بمانند و در این فرصت بتوانند به خلق آثار بیشتری روی بیاورند. البته بعضی کتاب‌ها هم در این بین با این ویروس ناخوانده همنشین شده‌اند.

از ادبیات و جامعه‌شناسی تا اقتصاد
جست‌وجو در فهرست کتاب‌های چاپی موسسه خانه کتاب نشان می‌دهد که تاکنون ۲۵ کتاب در عنوان‌های خود نام «کرونا» را ثبت کرده‌اند؛ این رقم تنها به آن دسته از کتاب‌هایی مربوط است که به طور مستقیم به ویروس کرونا ارتباط دارند و از نام این ویروس در عنوان‌شان استفاده شده است. حال آن که ممکن است کتاب‌های دیگری هم مرتبط با موضوع ویروس کرونا یا متاثر از آن اما با عنوان و زمینه‌ای دیگر منتشر شده باشند.

کتاب‌هایی که در عنوان‌شان «کرونا» دیده می‌شود با موضوعاتی گوناگون و برای رده‌های سنی مختلف منتشر شده‌اند؛ از داستان تا اقتصاد، مدیریت و علوم شناختی موضوعات این کتاب‌هاست. در میان‌شان نه فقط کتاب‌های تالیفی بلکه ترجمه هم دیده می‌شود. «پیشگیری و مقابله با کرونا» عنوان یکی از کتاب‌های موجود در این دسته بندی است که نام مسعود مردانی، متخصص بیماری‌های عفونی که در ماه‌های اخیر سخنان و توصیه‌های بسیاری از او درباره این ویروس شنیده ایم، در میان نویسندگان آن دیده می‌شود. ابوالفضل فاتح، روح‌الله فاتح و علیرضا اختری دیگر نویسندگان این کتاب هستند.

«پاندومی: کرونا دنیا را تکان می‌دهد» کتاب دیگری است که اسلاوی ژیزک، فیلسوف، نظریه پرداز، جامعه‌شناس و منتقد فرهنگی اسلوونیایی آن را نوشته و نوید گرگین ترجمه کرده و در خردادماه سال جاری منتشر شده است. «ویروس کرونا (رازهای ویروس کرونا، توصیه عملی برای محافظت از خانواده تان، علائم و درمان)» نوشته ویلسون سی. مارل با ترجمه مرتضی بختیاروند و «ویروس کرونا به زبان ساده: کتابی برای کودکان» نوشته الیزابت جنر، کیت ویلسون و نیا رابرتس با ترجمه زهره حق بین از دیگر کتاب‌های ترجمه شده‌ای هستند که در این میان دیده می‌شوند. همچنین «جهان پساکرونا: مجموعه مقالات» عنوان دیگر کتابی است که توسط علی اکبر عبدالرشیدی ترجمه شده است.

فهرست ۲۵ کتاب منتشرشده با عنوان کرونا در ادامه می‌آید:

نگاهی به سرعت تولید کتاب‌های کرونایی

اما درحالی که با گذشت چند ماه از ورود کووید-۱۹ هنوز هر چند روز یک بار حرف تازه‌ای درباره علائم و نحوه شیوع آن مطرح می‌شود، پزشکان درباره یک داروی موثر برای آن به نتیجه نرسیده‌اند و امروز می‌شنویم که واکسن کرونا به زودی در بازار خواهد بود و فردا فرد دیگری آن را تکذیب می‌کند، سرعتی که در تولید این آثار وجود داشته است ذهن را به خود مشغول می‌کند، که در این بین کیفیت این کتاب‌ها چگونه است، رقابت چه جایگاهی در تولید و انتشار آن‌ها دارد و ...

حتی اخیراً کرونا در یک کتاب شعر هم دیده شد و این خود شاید نشان‌دهنده تأثیری است که این ویروس بر زندگی شاعران داشته است. پیش‌تر **کریم رجب زاده، شاعر یا اشاره به این که کرونا می‌تواند در شعر تأثیر بگذارد، به ایسنا گفته بود:** باید بپذیریم که اساساً شعر از رویدادها بی‌تأثیر نیست، چنان‌که با نگاه به تاریخ هم تأثیرات وقایع تاریخی در شعر را می‌بینیم که نمونه آن شعر خاقانی در مورد طاق کسری است. این است که قطعاً یکی از آبخوره‌های شعر وقایعی است که در روزگار شاعر اتفاق می‌افتد. در سال ۹۸ و پیش از آن رخدادهایی همانند آتش‌سوزی ساختمان پلاسکو، کشتی سانچی و ... را داشتیم، این اواخر هم مهمان ناخوانده‌ای به نام ویروس کرونا داشتیم که داریم با آن دست و پنجه نرم می‌کنیم و همه این‌ها می‌تواند تأثیر خودش را در شعر ما بگذارد و همه ما به عنوان انسان می‌توانیم از این قضایا تأثیر بگیریم و این‌ها ما را به درد بیاورد.

حمیدرضا شکارسری، شاعر و منتقد ادبی نیز با بیان این که شعرهایی که در این دوران کرونایی نوشته می‌شوند، اسناد مهمی در بررسی وضعیت اجتماعی این دوران هستند، گفته بود: شاعر چه در بحبوحه‌های سیاسی، چه در خیابان و در شرایط مختلف شعر می‌گوید. شرایط کرونایی هم به گمان من از این مستثنی نیست، یعنی ما در این شرایط هم می‌توانیم خودمان را در موقعیت سرایش شعر قرار بدهیم و در نتیجه با روحيات و اقتضائاتی که زندگی امروز

دارد شعر خلق می شود؛ شعرهایی که به گمان من اسناد مهمی هستند. البته این درحالی است که عده ای معتقدند ادبیات و البته بیشتر داستان برای این که از وقایع اجتماعی تاثیر بهتری بگیرد به زمان نیاز دارد.

عرضه تاثیر از کرونا در آثار هنری

با این حال در پی انتشار کتاب هایی که در این مدت با عنوان های کرونایی به بازار رسیده اند، میلاد عظیمی، نویسنده و منتقد ادبی در گفت وگو با ایسنا، درباره کتاب هایی که در حوزه ادبیات متأثر از کرونا و در مدت این چند ماه منتشر شده اند می گوید: این سرعت در مورد مسئله ای که جامعه را این طور درگیر خودش کرده و زندگی ها را تغییر داده و مردم را از هر نظر تحت تاثیر قرار داده، خیلی غیرطبیعی نیست. شاعران و نویسندگان هم جزئی از جامعه هستند و از این موضوع متأثر می شوند؛ تاثیری که آن ها از این موضوع می پذیرند در آثار هنری شان عرضه می شود. او در ادامه بیان می کند: به طور کلی زمانه ما، زمانه ای است که به دلیل وسایل ارتباطی ای که در دست همه هست، هنرمندان آثار خودشان را سریع تر عرضه می کنند که این فواید و مضراتی دارد. مضرات آن را می توانند بعدا با اصلاح، تکمیل و پاکیزه تر کردن کارشان برطرف کنند، در نتیجه این چیزی عجیب و خیلی هم مضر نیست. عظیمی با اشاره به اثرگذاری کرونا بر ذهن هنرمند می گوید: افراد زیادی بر اثر این ویروس بیمار و فوت شدند، این ها همه عوامل مهمی است برای این که هنرمند از آن تاثیر بگیرد، چون درد و رنج مردم است. فقط هم درباره کرونا این طور نیست. درباره همه موضوعات همین طور است که شاعر امروز شعری را می گوید و فردا آن را منتشر می کند. اگر ایرادی باشد در کل این فرآیند است. البته که این موضوع از قدیم هم بوده است. شاعران برای مسائلی که امروز در خیابان ها اتفاق افتاده بود شعر می گفتند و فردا در روزنامه چاپ می شد، آن زمان اصلا اینترنت هم وجود داشت. او سپس اظهار می کند: با این حال شاعران و هنرمندانی هم بوده اند که معتقدند این مسائل اجتماعی باید وارد ذهن و ضمیر هنرمند شود و نشأت کند و آن را بپرورانند. مثلاً نیما یوشیج بر این معتقد بود و نظرش این بود که لزومی ندارد هنرمند درباره یک مسئله اجتماعی یا سیاسی سریع واکنش نشان بدهد و این واکنش باید از درونش باشد. عده ای هم مخالف این هستند، اما اصل قضیه این است که اثری که آفریده می شود باید ضوابط و اقتضائات یک اثر خوب هنری را داشته باشد. اصل این است. طبیعتاً شاعر اگر فرصت داشته باشد بیشتر روی آن فکر و کار کند، اثر بهتر می شود.